

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltírtre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábon petitsor 5 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyiltírt garmond sora 20 kr.

FIGYELMEZTETÉS!

a b gyarmati vasut ügyében.

Felkötetnek a **B.-Gyarmat — budapesti vasut** érdekeltségének tisztelt tagjai, miszerint az általuk *aláírt* vagy közbenjárásuk mellett aláíratott *kötelező nyilatkozatokat most már haladéktalanul hosszán beküldeni* sziveskedjenek, hogy a bizottság az ügy állásáról tájékoztatást szerezhesse és a további lépéseket megtehesse.

Nem akarom ismétlések által a közönség türelmét fárasztani, de kétségtelen lehet minden gondolkodó ember előtt, hogy ha B.-Gyarmat és Budapest közt alsó Nógrádmegyén keresztül a vasuti összeköttetés a törzstörvényre való aláírások elégtelensége miatt létre nem jöhet, az érdekeltek birtokaik — üzletük — vidékük elmaradottságát önmaguknak tulajdoníthatandják.

Kelt B.-Gyarmaton. 1885. szeptember 16.

Kövy Tivadar,
írd. jogtanácsos.

Budapest, szeptember 16-án.

Kiállításunk fényes erkölcsi sikerei közt a legnagyobb jelentőségű és legörvendetesebb bizonyára az, hogy a nyugati nemzetek közvéleménye, mely eddig sok tekintetben balnézeteket, sőt igazságtalan felfogást táplált hazánk kultúrörékvései irányában, most országos tárlatunk alkalmából az igazságos megítélés medrébe kezd átesapni. A külföld sajtójának legtekintélyesebb közegei a tisztelet és elismerés hangján szólnak Magyarországon művészeti és tudományos fejlettségéről és komoly ipari haladásáról és a mit egy évtized alatt csak elgátolva tudnak elérni, annak most naponta örvendhetünk: az európai sajtó kimeríthetetlen elismeréssel árasztja el hazánkat és osztatlan ítélletével lelkesülten sorozza nemzetünket az európai kulturnépek közé. Ez kétségtelenül a leghatalmasabb vívmánya ország-

gos tárlatunknak, a melynek immár teljesítő látjuk ama hivatását, hogy kulturális fejlődésünk, anyagi és szellemi állapotaink való képét tárja a külföld szeméi elé. E rokonszenves elismerés egy újabbik tanujelével találkozunk a francia sajtó egyik legelőkelőbb közlönyének a „Temps”-nak legutóbbi számában, a mely beható cikkben foglalkozik hazánk művészeti és iparával.

Van-e Magyarországnak nemzeti művészete és nemzeti izlésen alapuló ipara? Ezt a kérdést veti fel a „Temps” írója, ráutalva arra, hogy vannak nemzetek, a melyek a művelődés szükséges voltának tudatára ébredve, hirtelen ráveték magukat a kultúra munkájára, de rendszertelenül, zűrzavarosan fogtak hozzá a nehéz műhöz és az eredmény az lett, hogy a civilizációnak csak töredékeit tudták elkapkodni, de saját nemzeti kulturát létesíteni, nem tudtak. Magyarországnak azonban van nemzeti művészete és a hagyományok által megsejtenelt nemzeti izlés. A cikkíró ismerteti ezután agyag-, porcellán- és majolika műiparunkat, a mely szerencsésen sajátította el a régi Pannónia talajában talált ókori műkincsek stíljét és formáit. Keramikus házi iparunkról azt mondja, hogy formái feltűnő módon hasonlítanak a Délfranciaországban üzött agyagipar idomaihoz és a díszítés és modellírozás e hasonlatossága annyira megy, hogy el sem hitte volna, mikép e tárgyak nem Franciaországból hozattak behazánkba, ha iparmuzeumunk tisztviselői nem biztosítják a legünnepebbesben róla, hogy e tárgyak hazánkban évszázadok óta így készítettnek. Érdekes hasonlatosságot fedez fel a cikkíró a magyar népbutorok stíljé, díszítése és festésében is. E butorok — ugymond — majdnem teljesen olyanok mint az arabok butorai és láttukra az ember azt vélő, hogy valamely Algírbeli falu szobájának belseje van szeméi előtt.

Azután fejtegeti, hogy a magyar butorok szőnyegek, ékszer, zománcok mennyire megőrizték régi keleti jellegüket. Az érdekes cikk a német ipar befolyására utal és aztán így végződik: „Németország kereskedelmi s ipari befolyása ellen legtöbb sikerrel küzdhetne itt Franciaország. Társadalmi tekintetben a magyar nép rokonszenvét bírjuk és a barátságos tüntetések zajossága miatt nem kell az érzelmek őszinteségét kétségbe vonnunk. A mezei gazdaságokban, a bányáknál egyes mérnökök kitérő állásokat szerezhetnének, műipari cikkeit az szívesen vennék és a nagyipar bizonyos ágai, így nevezetesen a gazdasági gépipar fontos piacot találhatnának. De Magyarországon épp úgy, mint sok más országban ugyanazon okok gátolják iparunk terjedését. Francia ugyancsak, alkusz, kereskedő, utazót alig látni, míg a német és angol ügynökök elárasztják az országot. És ezek bámulatos művészek a rábeszélésben. Egy pesti kereskedő, a ki igen alaposan ismeri a párisi irodalmat, ezt mondá nekünk: „Olyanok vagyunk, mint guillotine par persuasion (a kit rábeszélnek szép szóval, hogy guillotiníroztassa magát), mert ha az ajtón kilökjük őket, visszajönnek az ablakon és képesek volnának akár a kéményen. Aratás előtt a Dunapart tele van angol gazdasági gépekkel, melyek a Feketenger kikötőiből a Dunán feljárnak. Az angol ügynökök próbára kínálják, tízenkét havi fizetési határidővel és évenként óriási színdarabokat csinálnak. Így áll a dolog egyéb iparcikkekkkel is, melyeket a külföldiek az itteni vevők utasításai szerint gyártanak. Ezen utazó ügynökök mind beszélnek magyarul; sok idegen cözögnek állandó képviselője van Budapesten; az egyik bécsi cözög nagy palotát építtetett. A francia gyarmat néhány francia tanárból és pinczéből áll. Bécsben sincs különben; előkelő ember alig van hat, s a háromszáz más egyén hivatalnok, tolmács, komornyik vagy pinczér. A németek mindenütt ez-

TÁRCZA.

A madarak házassága.

A szerelem, az az egyetemes boldogság, nemcsak a termékekben, a bálókban, a sétányokon születik meg, hanem a fűgön, a léghöz, a havasok csúcsán s a háztetőkhöz is.

A szerelmet, a zavaros, majdnem érthetetlen érzést, nemcsak az emberek érzik, hanem a madarak is, a természetek is.

Az ő életüket éppen úgy megárazozza a szerelem, mint a mienket.

A pinyók szívében csakugy megazuletik az érzés, a szerelem, minő Adolf ur szívében; éppen úgy kacintat ideálja után, éppen úgy udvarol (hanem nem hazudik), éppen úgy udvarl veszi ideálja tárgyát, éppen úgy megcsalja és éppen úgy — elvállik tőle.

E tekintetben nagyon is modern irányban mozognak a madarak.

Tudják: mi az a küzdés egy ideálért, érzik a reménytelen szerelmet, a családi élet boldogságát és keserűségét.

A férj megvív a csábitóval, az egyik udvarló a másikkal, a két ideál egymással.

A szerelmi óyáskodások, a szerelmi perpatvarok nem ismeretlenek a madárvilág előtt.

Egy híres figyelője a madaraknak, hi hová évek óta tanulmányozta őket, azt mondja, hogy mi-

kor a tél a tavaszi langy napokba olvad bele a természet illatos fakadásával vessi kezdetét a madarak szerelme, a mit náluk rendszerint a házasság követ. Könnyű nekik.

Az éléskamrájuk telve van. Hozomány semmi mást nem kívánnak, mint a dal és szerelmet. Papjuk nincs, a ki kibírdesse; közjegyzőjük hiányzik, a ki házassági szerződést írjon. Arról meg mitsem tudnak, hogy a papa, a mama, a nagybácsi, esetleg pedig a család is ellenozheti a házasságot.

A veréb urfi odaröppen a veréb-kisasszonyhoz, megrebbenti szárnyait, verébvallozást tesz s a — veréb-kisasszony fölörpül, hogy röptivel adja meg a választ, az édes igent s hogy röptivel kapja meg az első csókot.

Am vanak más esetek is.

Példának okáért egy varju-kisasszony szobá, mint a többi, bájosabb az alakja és mélyebb a tekintete. Beloszeszeret vagy bat varju urfi s megkezd az udvarlást.

A varju-kisasszony jól tudja, hogy mindnyájának egyforma társadalmi és politikai állása van; jól tudja, hogy vagyoni állásuk egy cseppet sem különbözik s hogy mindegyiknek szíve egyformán lángol érte.

Nem tud, de nem is akar választani.

Ekkor a varju-gavallérok egymásnak esnek. Kitépik egymás tollát, kivájják egymás szemét, csőrökkel belevágják egymás testébe s a melyik hős marad,

a melyik legyőzi a többi: a varju-kisasszony annak nyújtja lábait és annak adja oda szívét.

Ez az egyetlen eset, a mikor az egyik varju kivázza a másik szemét. Hogy pedig az ismeretes közmondás ellenére ilyet tesz, azt is a nő idézi elő.

Mikor a madár nagysám a maga módja szerint kimondja a boldogító igent, s az eljegyzési ünnepély (avékkül, hogy újságban és templomban hirdetnek) megtörtént családi tűzhely után néznek.

Már ekkor azonban a him az ur a házánál s a gyöngéd nő elismeri azt. A fiatal vőlegény kinez magának egy aranyas, lombos helyet s azt mondja: „itt telepszünk le.”

Ha az a hely rossz, alkalmatlan s a kis menyasszony tudja is ezt: nem szól semmit. O az ur, ő az okosabb gondolja magában és beleenyugstik. Tudja mi az a házi regnula.

Tulajdonképen házasság életük a lehető legboldogabb csupa dal, csupa csók, csupa boldogság. Kivéve természetesen azt, mikor a férj féltékeny, vagy mikor a bugó vadgalamb — kakukk tojást talál a fészékben.

Ilyenkor csunya szemmel néz élte párjára, csörög fenyegetőleg emeli, hanem aztán kibékül, különösen, ha tisztába jön a kakukk-sajátosságával.

A házasság életét nálunk nem igen zavarja meg a hűtlenség esete s így nem is történik olvadás — házasságtörés miatt. A fentebb említett madár buvár azt állítja, hogy a madaraknál a nő sohasem követ el hűtlenséget; a férj pedig csak legfőképpen akar.

róval találkoznak; a legkisebb magyar falunak is meg van a maga gyarmata, melynek boldogulása a szoros solidaritásban rejlik. Abban rejlik a mi kiviteli kereskedelmünk hanyatlása, hogy mi nem megyünk külföldre, mint az angolok és németek; ezek bebarangolják az egész világot, a hol csak adni és venni lehet, s mikor a mi humorisztikus írónk azt állítja ironikusan, hogy az angolok a Cheops piramisán és a Jungfrau tetején hirdetik szappanaikat, akkor nagy dicsérettel adóznak az angol nemzeti iparnak.

A romániai Irredenta és a román kormány.

A „Correspondance de Pesth” a legkompetensebb forrásból nyert autentikus tudósításokat „Romania Irredenta” lázítóknak Bukarestben működő törzskara felől.

Ezen törzsakar egy csapat egyesből áll, kik az igazságot szelígyesen folytatják és kikről nem lehet tudni, vajon inkább politikai a „Brillard”-ok vagy pedig iparlovagok e, kik egy rendszeresített politikai brigantaggio jövedelméből nyerik az eszközöket katalinai existenciájuk folytatására. Ezen pamphletisták programjának 2 variációja van. Első variáció a mostanra szűkült önszükséglet és a román királyság alkotmánya és uralkodója ellen.

Romániában az olvasókörzség egy része, mely demagógiai igazságokra — kevés szenacionális mellékkel — addig hallgat, a meddig csak nagy szavak, nem pedig tettek forognak kérdésben, — időnkint túl van terhelve ezen kérdése pamphletok, élvezetétől, melyek épolj buták, mint cynikusok. Ha aztán az illető csöcselék az igazságot Romániában megújja, akkor ugyanazon politikai gyújtogatók a második variációban kezdnek dolgozni t. i. ugyanazon felszólítást és hazárdulást, csak hogy más formában, prédikálják a magyar állam területén. Egyébként a román irredentizmussal illetőleg azon igazsággal vigasztalhatjuk magunkat, melyet Thiers mondott és mely a tapasztalat által mindig és újra megerősítést nyer: „Quand les idées ma laissent, qui ot préoccupé les esprits, touchent à leur fin, elles restent encore dans quelques têtes et s'y changent en manie et imbecillité” — „Ha egészségteleni deák, melyek a közvéleményt foglalkoztatták, le tudjuk végül elérni mégis megmaradnak néhány fejben, hol mániává és butasággá válnak.”

A magyar kormány semmit sem fog elmulasztani, hogy a politikai csatlók ezen szektája ellenében minden lehető törvényes eszköz felhasználgjon és semmi kétség sem forog fenn az iránt, hogy a román királyi kormány a közös külügyminisztérium direkt hivatalos felszólítása nélkül is e tekintetben mindazon kötelességeknek eleget fog tenni, melyeket a népjog határozmányai értelmében mindezen civilizált állam teljesíteni köteless. A „Correspondance de Pesth” a romániai Irredenta kiáltványáról ezeket írja: A magyar állam minden polgárának faj, vallás és nemzetiességkülönbség nélkül tökéletes jogegyenlőséget nyújt és különösen a román nemzeti és magyar polgárok irányában oly

messze meő tolerancia területén és jószággal jár el, a mikép az Európa egyéb államaiban teljesen ismeretlen, hol éppen úgy mint itt nem engedik meg, hogy egy része az állampolgároknak, kik az alkotmány jó téteményeit minden korlátozás nélkül szintén élvezik, nemcsak az állam elleni forradalmat magának prédikálta, hanem még az alkotmányos uralkodó szemé ellenit is. Az erdélyi román irredenták e csoportjának fent említett kiáltványban ép oly szemérmellen mint hallatlan modorban hirdették a polgárháború és a leggyalázatosabb forradalom szükségessége volt, mely csak a Commundok hazárdulási lázadásával hasonlítható össze és mely utóbbi a köztársasági Franciaország által az egész ország teljes és egyhangú beleegyezésével nyomatott el. — Az irredentisták ezen manifestuma a közönséget a magyar alkotmányos kormányzat enyhségéért, mely kormányzat ép annyi politikai szabadságot nyújt, mint a meonyi Franciaországban és Északamerika egyesült államaiban fellehet.

A román irredentisták hazárdulási clique je és a Commune gyújtogatói közt csak egy különbség van, és ez az, hogy az előbbieket agitációja épolj neveléses mint megvetendő és otromba.

A magyar államnak elég alkotmányos eszköze van arra, hogy megakadályozza, miszerint néhány az elámitott tömeg tudatlanságából élő politikai parasita ostoba szavatai veszélyes alakot ne öltsenek, melyek a közreudot és békét Erdélyországban megzavarhatnák.

A „Correspondance de Pesth” hozzátesszi, hogy a román Irredenta ezen kiáltványának tényét főképp azért kell regisztrálni, hogy egyuttal konstatálni lehessen, miszerint a királyi magyar kormány megragadta mind azon rendszabályokat, melyek céljukban elfojtják ama kísérleteket, hogy lelkiismeretlen igaztók a lakosságot, különösen a békét Erdélyországban megzavarhatnák.

Azonkívül azért szükséges ezen dologról beszélni, mert a romániai Irredenta hadipénztárából fizetett szoldosok, ugyanazon szájhből, kik a francia-román vámviszály alkalmából a francia kormányt szennylexikonjuk kimeríthetetlen szókincséből megvetésük kifejezésével tisztelik meg, — más publicisztikai rejtékutakon épolj hazug, mint csztelen leírásokat csempésznek be román nemzeti és magyar állampolgárainkról a külföld egyes lapjaiba.

Nógrádmegye közigazgatási bizottságának félévi (1885. jan. — jul.) jelentéséből.

(II. Folytatás.)

A gyámügyi és gondnoksági ügyeket illetőleg az ügyforgalmi és tevékenységi kimutatást II. alatt mellékelve, a kimutatásban foglalt hátrálások az előző időszakokban kitűntetett eredményekhez képest az ügymenet kívánt gyorsaságának javulását nem igazolják, minnek magyarázatul szolgál, hogy Jeszenszky József Árvaszéki Ülnöknek állásától történt felfüggesztése és az Árvaszéki mellé rendszerezett közigazgatási gyakorlati Állomásnak pályázók hiányából betöltetlen volta érzékeny munkaerő kevesebbséget vont maga után.

Az Árvagygyek másodfoku elintézésére hivatott felbbszései küldöttség által a lefolyt félévben 32. ügy tárgyalatott és 18 érdemileg nyert elintéztést és pedig 6 esetben az elsőfoku határozat helybenhagyásával, 1 esetben részbeni módosítással, 12 esetben feloldó határozattal.

A pénzügyminisztérium ügykörét illető kimutatásokból melyeket A. B. és C. alatt mellékelünk, kitűnik, hogy dacára a még mindig igen súlyos közgazdasági helyzetnek, az egyenes adók elég pontosan folytak be, mélt az eddigi eredmény, szemben a múlt év hasonló időszakával, 78.019 frt 74 kr. többletet tüntet fel. Tagadhatatlan azonban, hogy a hátrálások megyének területén még mindig igen telemekek, azonban tekintettel azok folytonos apadására, reménylhetni, hogy — ha különös calamitások be nem következnek, — 4—5 év alatt alig maradna számbavehető hátrálók.

Az Összeírás és kivétel a rendes időben pontosan eszközöltetett.

Lezárolás az elmúlt félévben 4 község területén foganatosított és még 4—5 körgyűzőség községeiben sürősen foganatosítandóknak mutatkozik. Ezen vizsgálás állapotot részben egyes körgyűzők mulasztásai is okozták ugyan, de előidézi azt más részt azon kedvezőtlen körülmény, hogy némely körgyűzőség körül leteto oly terjedelmes, miszerint a fokozódó adóügyi követelményekkel egyéb teendőik mellett a körgyűzők nagy része alig képes lépést tartani.

A vallás és közoktatásügyi minisztérium ügykörét illető 1884—5. tanévi szabályos kimutatást III. alatt mellékeljük.

Az igazságügy minisztérium ügykörét illetőleg Hörtöngy.

E szakot illető kimutatást IV. alatt mellékelve,

ez alkalommal is csak a múltévi jelentésünkben foglaltakra hivatkozhatunk, méltatásával annak, hogy az Örszemélyzet számának időközben történt szaporítását rég érzett szükségessége és meggyugtató intézkedésnek jelezhetjük.

A honvédelmi minisztérium ügykörét illetőleg.

E szakot érdeklő kimutatást VI. szám alatt mellékelve tisz eleveltel jelentjük, hogy a folyó évi sorozászámszerű eredménye, az erről annak idején felterjesztett előki jelentések szerint nem volt teljesen kielégítő, minnek egyik okául azonban az orvosi vizsgálatnak eddigigél szigorubb kereskülvitelét jelezzük.

A földmívelés ipar és kereskedelmi minisztérium ügykörét illetőleg.

A lefolyt félévben a földmívelés ipar és kereskedelmi ügyek körében említésre méltó mozzanat nem merült fel. A megyének központját az ország fővárosával összeköttetésbe hozni hivatott vasút ügye az előmunkálatok stadiumában van.

(Folyt. és vége következik.)

Lengyelország múltjából.

Most, hogy két régi lengyel város képviselői látogatták meg hazánkat, érdekes lesz pár lapot feleleveníteni Lengyelország múltjából Magyarország régóta és gyakran volt szoros összeköttetésben Lengyelországgal; a magyar korona lengyel s a lengyel korona magyar főt díszített a középkorban s másképp is sokszorosan érintkezett a lengyel és magyar nép egymással. A számtalan harcokon egymásnak nyújtott segély, a szabadság kölcsönös védelme erősítette meg a rokon szenvet a lengyelek iránt a magyar nemzetben. Lengyelország elpusztulása mindig fajt a magyar nemzetnek s vele együtt reméli folyvást a rombadőlt ország újjáépülését.

Idézzünk föl néhány gyászos lapot Lengyelország közel múltjából, melyek erősítsék meg a szívünkben lakozó szánalmat és a lengyelek iránti rokonszenvet. Persze most a szabad lengyelek jöttek hozzánk, a kiktől nem vettük el nyelvüket, a kik megtartották kiváltságaikat Ausztriában, de ezeknek szíve is együtt dobog az Oroszországban nyelvért küzdő testvérekkel.

Valóban nagy tragikum van egy ilyen nagy nemzet hanyatlásában, mely oly jelentékeny szerepet játszott egykor a történelemben. Havem az igaz, hogy e bukást önmaga okozta, s nagyok önzése és visszavonása, mely Magyarországot is a sir szélére juttatta, csak hogy Magyarországnak volt mentő anyja, mely kiragadta a biztos halálból, a lengyelnek ellenben nem volt szabadulása.

Katalin orosz csárnó alatt, mikor is Lengyelország felet felosztása megtörtént, már teljesen az orosz hatalom uralkodott Varsóban, a fővárosban, 1791-ben Szaniszló Ágost király alatt még egyszer megkísérleték új alkotmánnyal életre kelteni az országot. De az alkotmánynak ellenségei az oroszokat hívták segítségül. Poroszország, melyet már megnyert Katalin, s mely maga is osztolni akart a konczon, nem segítette Szaniszló Ágost királyt a betolakodott csapatok ellen. Ekkor Szaniszló népfölkelést hirdetett. Koszciuszko volt a népsereg vezére, a ki elől hátrálni volt kénytelen az orosz sereg. De Katalin parancsára Szaniszló felosztatta a népsereget s ekképen kiszolgáltatta az országot a rossz hazafiaknak, ezek által pedig az oroszoknak. Varsót orosz katonaság szállta meg; az ország nem is mukkanhatott. 1793-ban bevonult a porosz sereg a Poroszországgal határos tartományokba s 1793. január 23-án megtörtént Lengyelország másodszori felosztása Oroszország és Poroszország közt, melyet hosszas tárgyalások után a kényszerített országgyűlés az év szeptember 23-án szentesített. Az orosz diktálta a föltételeket Lengyelországnak, a többi közt azt is, hogy a csár beleegyezése nélkül nem változtathatja meg alkotmányát.

Az elégedetlenség nőttön nőtt s mikor Katalin a már ugyis megfélemlített lengyel sereget újra felére le akarta szállítani, 1794. elején kitört a felkelés. Koszciuszko, a ki a külföldről haza sietett, élére állt a seregnek. Résztint a régi lengyel csapatokból, résztint pedig a kaszás parasztokból alakult a fölkelő sereg. Raklavicszénél győzött; de a győzelem még nem volt nagy fontoságú, mert Varsó még nem állt talpra, április 17-én kitört Varsóban is a szabadságharc. Igelétróm orosz hadparancsnok megszabadult és a poroszoknál keresett seregének maradékával menekült. Varsó tehát a lengyelek kezében volt s pár nap múlva Vilna is birtokukba került. De a nemesség gonoszul magára hagyta Koszciuszko, a kinek serege csak lassan növekedett.

Májusban Poroszország Oroszország felszólítására 50000 embert indított Lengyelország ellen, hogy megdöccsölje a fölkelés leverésében. Ravkánál a poroszok megverték a rendezetlen fölkelő sereget. De Koszciuszko nem csüggedt. Varsóba a hol a csöcselék rá-

Igen természetesen, hogy a házasság életből következően folyik az elválás.

Es is könnyen megy nálunk.

Az egyik azt mondja: alászolgája; a másik pedig: vége köztünk mindennek.

Aztán az egyik arra, a másik erre röpül.

Mintán azonban a madarak házasság életében nem fordul elő a hűtlenség: igen természetesen, hogy az elválások ritkák.

A válást azonban a madaraknál mindig és mindig a sértés kezd. Vagy beleszeret egy másikba, vagy megunta kopaszodni kezdő sérjét, vagy egyedül akar élni.

Van azonban egy másik ok is, a mi leginkább a galamboknál fordul elő. Ezek között ugyanis a házasság sokszor kényszer mellett történik. Egy galamb urfi és egy galamb kisasszonyt összecsatk a gazda s ők e kényszer folytán egybekelnek. Muszájból.

Mikor aztán az összecsatkásnak vége szakad, akkor mindegyik visszatr ahhoz, a melyhez szíve már előbb vonzotta, s a melytől a gazda szeszélye elválasztá.

Ilyen eset a többi madaraknál nem igen fordul elő, mert ezek szíveik érzelmek szerint kelnek össze és nem is tudnak a házassági kényszerorról.

A madarak rajongják a házasság életet s egy tekintetben előnyösebb helyzetük van az embereké.

Nincs köztük vén leány és agglegény — legfeljebb csak ösvégy asszony és ösvégy ember.

Es persze az ő szerencséjük.

gadta az uralmat kezébe, elküldte Potocki grófot Kol-lantai barátjával, hogy ott rendezett kormányzatot to-remsen. A varóiak, megállván a ravkai szerencsét-len ütközet hírére, az oroszokkal rokonszenvező lengyel nemeseket Potocki ellenvetése daczára is felakasztot-ták. Koszciuszko erre megjelent Varóban és a gyil-kosok közül ötöt kivégeztetett. De ekkor meg a nép-párt egy része elpártolt tőle. Mind a mellett a közbe-vezénylő szászok seregének a lengyeleket csak-hamar 38000 ember gyűlt össze Varóban.

A poroszok július 13-án Varó alá értek s meg-kezdtek az ostromot. De Katalin ez alatt kibékült a törökökkel s módot talált arra, hogy a porosz sereg, melyre feltékeny volt, visszavonuljon. A porosz király sugallódva vonta vissza seregeit Varó alól.

Ekkor Szuvarov Sándor gróf vette az orosz se-reg, főparancsnokságát. Mintán Szirakovszki lengyel tábornokot Bresznél véresen megverte, Koszciuszko, míg Maciejovicze mellett szembe kerültek. 1794. ok-tóber 10-én ütköztek meg, a lengyelek kétségbeeset-ten küzdöttek, de hiába. Koszciuszko súlyosan meg-esést, az oroszok elfogták és Kiebre vitték. Len-gyelország sorsa ezzel el volt döntve. Még állt ugyan Varó, a hol elszántan akarták a lengyelek a harcot folytatni, de Szuvarov november 3-án iszonyu ágyutüz után megostromolta Prágát, Varó erődjét. Borzasztó öldöklés következett, még az asszonyokat és gyermeke-ket sem kímélték. Lengyelország meg volt törve. Varó is megadta magát négy nap múlva.

A fölkelés leverését követte Lengyelország har-madik felosztása. Oroszország, Poroszország és Ausz-tria 1795. január 3-án megegyezték a feldarabolt or-szágon; a végleges szerződést ez év október 24-én írt-ák alá. A csonka Lengyelországot kitörölték az álla-mok sorából. Szaniszló királynak évi pénzt rendelték, melyet Pétervárott kapott 1798-ig, a mikor befejezte hányatott életét.

Lengyelország azonban nem halt meg. Irodalma és műveltsége hirdeti fennállását. Megl vannak törté-neti emlékei, a legtöbb Krakkóban, némán hirdetve: nincs még veszte Lengyelország. K. Cs. L.

H i r e k.

Ő felsége a főlek-kovácsi róm. kath. iskola ja-vára 100 frot adományozott.

Tizsa Kálmán, azaz tiszelt kormány elnökünk az idén nemcsak különféle politikai actuon, de igen fontos családi eseményeken ment keresztül. Csak nem rég volt Paula leányának br. Radvánskyval Zólyom-megyei főispánjával esküvője, tegnap ismét családi öröm volt a Tizsa családban. Ugyanis a miniszterelnök nagyreményű fia: Tizsa István tegnapvezette oltárhoz Ti-za Ilona kisasszonyt, Tizsa László orsz. képviselő leá-nyát. E nap két fényes esküvő volt Kolosvárott, Tizsa László mindkét leányát férjhez adta; másik leánya Tizsa Jolán gr. Bethlen Pállal esküdt egybe. Aldás és boldogság kísérje ezen jó magyar családok fiatal sar-jainak házassági frigjét!

Kövy Tivadar ur, a b. gyarmati ügyvédi kamara ügybuzgó és köztisztelőben álló elnöke a múlt vasár-nap kiérdemelt ovációban résztvett a kamara választ-mánya részéről, azon örvendős és bizelgő ténnyel fogva, miszerint a múlt hóban Budapesten megtartott ügyvédi congressus alkalmával Kövy Tivadar lett az egyik szakosztály alelnökévé egyhangulag megválasztva. Mindnyájan tudjuk, hogy ezen bizalomnak Kövy Ti-vadar ur a b. gyarmati ügyvédi kamara dicőségére és mindnyájunk örömére kitűnően megfelelt. Múlt va-sárnap nyílt alkalom arra, hogy ezen kitüntetés fol-ytán érzett öröm a kamara részéről tolmácsolassék. A kamara titkára: Farkas Ferencz ur meleg szavakban szép és kerek beszédben emlékezett meg Kövy Ti-vadar ur eme kitüntetéséről, üdvözlélvén őt, mint a b. gyarmati kamara köztisztelőben álló kitűnő elnökét, ki nek áldás és működése nem csak a b. gyarmati ügy-védi kamara, de az ország többi ügyvédi kamarájá előtti is méltánylásra és elismerésre talált. Kövy Ti-vadar ur meleg hangon köszönte meg kartársai kitünté-tését s az orsz. ügyvédyűlés elvi határozatait válaszolva, kifejezést adott abbéli reményének, hogy a határozat-ok az igazsági kormányzat új erája alatt a képviselőházban is mielőbb gyakorlati érvényt fognak nyerni.

A b. gyarmati ev. egyház presbyteriuma elhatá-rozta, hogy 1886-tól fogva káplánt fog tartani, Zahora főök egyház vallási igényeinek nagyobb mérvbeni ki-elégítése és a helybéli, nem felekezeti iskolákban a hitoktatás rendezése életbe léptetése czéljából. A hit-oktatásról addig is Simko Frigyes lelkész ur lesz szí-ves gondoskodni.

A püspök-jelöltek Ipolyi Arnold helyére bester-csei püspökké, bir szerint. Márkuaz Gyula pápai pre-látus, a budapesti központi papnévelő intézet rektora fog kinevezetni. A nagyvárad püspökségét Ipolyinak

szánta a bir, a vácsi püspökséget pedig egy egri ka-nonoknak.

A balassa-gyarmat vidéki kath. tanítóegylet szept. 17-én tartotta évi rendes közgyűlést a Nemzeti iskola helyiségében a hivatalos nagy részvétel mellett: Föt. Farkas Mihály ker. esperes elnöki megnyitót szép be-széde után felolvastatott Ó Eminentiaja Simor János herceg-prímásnak az egylet m. évi felterjesztésére adott leirata. s tárgyalás alá vették a belügyekre vo-natkozó kérdéseket, felülvizsgálták a pénztári állapo-tot. A segélyalapra gyűjtött 239 forintban Farkas Mi-hály és Salgó János esperes urak 50—50 forinttal szere-pelnek. Majd a bíráló bizottság részéről st. Hottovinszky K. plebánus ur olvasta fel a kitűzött pályakérdésekre beérkezett művek fölött a jelentést; a főnébb emli-tett karancsági derék esperes st. Salgó J. ur ugyanis négy db arany jutalmat tűzött ki ezen két nagy hord-orejú kérdés legjobb megfajtojének: „Mikép lehet és kell a népi iskolai oktatást a vallás erkölcsi neveléssel összekapcsolni? — Továbbá: „Mi teendője a tanító-unk, hogy ne az iskolának, de az életnek tanítsanak? — A beérkezett 7 pályamű közül, mint leginkább tettebb az 1 számú ajánlott. a bizottság; melynek jelisége le-vele felbontatván, szerzőként Bodroghy Mihály balassa-gyarmati jeles tanítónk neve tűnt ki. Lelekes eljenzés mellett nyújtott át neki a kiérdemelt jutalom. Ezu-tán a jövő évi pályakérdések tűztek ki.

Nagy loyallítás. Ifj. Hurban (Vajanszky) és Faj-nor István ügyvédek a legutóbbi császár találkozás al-kalmából csak azért, hogy Ferencz József ő Felségét dicsőítően uralkodó, legalkotmányosabb érületű, sze-rezett magyar királyunkat színről színré láthassák, da-cára annak, hogy az orosz császár is ott volt, legyőzve a minden magyar hazafi kebelben, s így az övékben is utóbbi iránt érzett nagymérvű idegenkedést, Szenioról Kremsirbe zárandokoltak, s mint szemtanúk állítják, élénk benyomást tett rájuk az a különbség, mely a szabad népek valóban szabad fejedelme s az elnyo-mottak szuronyerdővel őrzött „bátyuskája“ között szem-mel láthatólag észlelhető; s megfogadták, hogy jövőben óva fognak inteni mindenkit: ne terelgessék a népet oda, hol az alattvalók iránti alyai szeretet a nép meg-felelő vonzalmát fegyveres erővel kénytelen korlátok között tartani, s csodálkoznak nagyon, hogy vannak maig is olyan bolond tótok, kik is ily szívélyes vi-szonyok közé kíváncsiak. (N. K.)

Hány ember látogatta addig a kiállítását? A ki-állítás igazgatóság hivatalos adatai szerint aug. hó 31-ig összesen 1,131,012 látogatója volt a kiállításnak. Augusztus havában magában, — midőn pedig a láto-gatottság leggyébrebb volt. 297,763 egyén volt a kiál-lítás területén. Legtöbb napi látogató volt augusztus hó 16-án, amikor ugyanis 23,734 egyén nézte meg ki-állításunkat, valamivel több mint Szt.-István napján, a midőn 23,610 látogató volt. A leggyébrebb nap volt augusztus hó 4-én, ekkor csak 3579 egyén volt a te-rületen, s ezek közt igen sok engedményes, bérlet-és szabadjegyű látogató van beszámítva.

A Schlick és Krumpach féle ekékkel, a b. gyar-mati járás gazda köre holnap, f. hó 21-én d. e. 10 órakor tart eke próbát a cserina (csere) nevű Svarcz-féle tanyán. Az ekék, mint tudjuk többvassúak s a mi homokos talajunknak megfelelők. Azért is, főleg a b. gyarmati gazda közönség figyelmét felhívjuk ezen ekepróba. Többesör hallottuk már kiemelni főleg ezen Schlick és Krumpach féle több vasú ekéket, de azok gyakorlati alkalmaztatásáról csak holnap lesz alkalmunk meggyőződni. Azért is tartozkodunk az elő-leges kritikától, a helyett melegen ajánljuk ezen eke-próbát a gazdaközönségnek és kérjük, hogy a maga érdekében el ne mulassa ezen ekepróbát, mely min-denestre igen tanulságos leendő.

Beküldetett. Szécsényből vettük a következő so-rokat: „Alulírott, Csomiczky Elek sógoromtól és eset-leges mindenemű utódaitól, én általam nevezett só-goromon elküvetett sérelmekért, bocsánatot kérek, és felhatalmazom őt, hogy ezen nyilatkozatomat a „Nó-grádi Lapok“-ban közzéírja tegye. Kelt Szécsényben, 1885. évi szept. hó 14-én. Beke István.

A „női harcz.“ Ez czime azon jó vigjátéknak, mit műkedvelőink okt. 22-én fognak előadni a szinkör deszkáin. Ezen előadás az arénában ez idén már utolsó s épen azért remélhető, hogy közönségünk tömegesen fog résztvenni Scribe eme kitűnő vigjátékán. A szindarab-ban szerepelni fognak: Györgypál Ferencz és Ku-bányi Margit urhölgyek; Ifj. Elezner Ferencz, Ifj. Berczelly Ödön, Dr. Fordeber Vilmos, Luby Károly és Ferencz Antal urak. Az előadást táncmulatság követi a megyeház kiertében.

Hivatalos hirdetés. Nógrádmegyében a b. gyar-mati szolgabírói szolgabírói járáshoz tartozó mohora kőrörvői állomás megüresedvén, ezen állomásra 500 fnt évi fizetés és megállapított orvosai díjak mellett pályázat hirdetik s a választás hatánapja 1885. évi október hó 12-kére délelőtti 10 órára Mohora község-ben kitűztetik. Mírói pályázni kívánok azzal értesített-

nek, hogy okmányolt kérvényeiket nálam f. é. október hó 11. napjáig benyújtsák. B. Gyarmat, 1885. szept. hó 14-ikén. Szerény, jár. főszolgabíró.

Szontagh Pál országgyűlési képviselőnk, valósá-gos belső titkos tanácsos ur a szűnődőket többnyire Hor-pácson tölti. Innen csak nagy ritkán tesz kirándulá-sokat. Legközelebb Szontagh Ferencz urat, bátyját, kit igen szeret, látogatta meg Lapujtón. A látogatás ne-hány napig tartott, s Lapujtóról szept. 18-án Szécsé-nyen át, ismét visszament borpácsi tuskulánmába. Szé-csényben volt alkalmunk Mikszáth szerint az „utolsó tekintetes urral“, és most már excellenciájával talál-kozni, s részeseitni oly szellemes társalgásban, mint a minő a valódi szocialis emberekkel lehetséges. Szon-tagh Pál ur ebédre tért be a fogadóba, hol megpill-lantván a vendéglős csinos leányát, Hermína kisass-zonyt, magához inté, s elmondatta az étlapot. (Meg-jegyzendő, hogy az öreg ur nagyon tiszteli a szép ne-met, különösen pedig a szép zsidó leányokat.) Hermin kisasszony természetesen az étalkészletből a legjobba-kat ajánlá az öreg urnak, s a jó leves, szép szelet marha hus, paradicsomzöszszel, izletes rostélyos, szé-csényi szőlő, s végül a frissen pörkölt fekete kávé, pontos kiszolgálattal mellett kerültek az öreg ur asztá-lára. Mi körülítettük a excellenciát urat, s ő ebéd kös-ben csak ugy szórta az anekdotákat és szellemes meg-jegyzéseket. Elmondta azt is, hogy Szécsény neveze-tes város, mert itt született Haynald kardinális ur, no meg én, de ez semmi, hanem Szécsényben született Fischerné is, aki Pesten szépségével mindenkit, még Pulszky Ferenczét is meghódított. Persze, ez már ré-gen volt, s Fischerné, a szép zsidó asszony, már régen meghalt. Az excellenciás ur különös rokonszenvet érez Szécsény iránt, megis jegyezte, mindnyájunk előtt, hogy még Balassa-Gyarmaton sem lehet oly jóízűen ebédelni, mint a szécsényi nagy vendéglőben. És ez a rokon-szenv igen természetes, mert hiaz Szontagh Szécsényben született. A születési évet és hónapot kitudtuk tőle, de a napot nem akarta megmondani. Született pedig ő 1820-ban szeptember havában. A szeptemberi embe-rek ugymond mindnyájan nyugodt kedéllyel bírnak. Az igaz, hogy az öreg ur csakugyan nyugodt kedély-lyel bír, kedélyét csak az adó pontatlan kivétele hozza ki sodrából. Pontos adó fizető, még eddig késedelmi kamatot nem fizetett. Nem olyan gazdag, ugymond, hogy a késedelmi kamatot fizethesse. Mégis megessett rajta az, hogy az ötvenes években renitens adófizető-nek bélyegozta a Steueramt. — Beszélte aztán a Pulszkyakról is, kiket egyből egyig szeret, mert mind-nyájan okos, széles tudományú és különösen jó szívű gyerekek. Mégis látogatta volna őket, de nem tudta kitudni, hogy a szécsényi kastélyban mikor teszi tisz-teletét a szép Pulszky Károlyné Markus Emilia? És mégis, hogy van az jegyző meg Tóth Jenő a szomszéd asztaltól, hogy a Pulszkyakat kedves ember szereti. Hát azért, barátom, mert a Pulszkyak mindenkinél okosabbak és tudományosabbak, így hát velők keves ember beszélhet. Az társalgás így folyt egy óráig mikor aztán beállított Gere Pista, az öreg ur, leibha-szárja, s jelenti, hogy minden rendben van. Az excel-lenciás ur ekkor kiitta az utolsó korty parádi vizét. (A parádi vizet jobban szereti, mint a bort.) Kifizette az 1 fnt 35 kr-ra rúgó számlát, vett Hermin kisass-zonytól 10 db közművelődési sorjegyet, és búcsút mondott a társaságnak. Mi felállottunk selkisértük az öreg urat hintójához, itt aztán Gere Pistára bista magát, ki betakargatta s elszállította Horpácra.

A jószív hamar megtalálta jutalmát. Fényes példa erre a következő kis történet: Paris egyik legelőke-lőbb palotájában fényes estély volt. A vidám házass-zony az egyik kalácsba babazemet áttett és egyszer csak kimondta, hogy az leez az est királya vagy ki-rálynéja, kinek a felzsalánál a kalácsba sültt bab-zsem jut. Ekkor a feltűnően komor hangulatban levő R-nő azon kéréssel állott elő, hogy a kalácsból rá eső részt adják a legelső koldusnak, ki véletlenül a ház kapujához jön. Az inas nemeskára egy fücskát hozott fel, ki a házak előtt és az udvarokon zenélni szokott. A társaság barátságosan fogadta a szegény fiut, ki fé-léken vett egy darab kalácsot az estét tárlól. Mintán megették a kalácsot, valamennyien kutatták, hogy ki-nek jutott a babazsem és lám — a fiu kalácsában lett meg. „Eljön a király“, kiáltottak a vendégek. „Ugy látzik, szerencse fia vagy“, szolt az egyik, „már most válassz magadnak királynét, előre! A kis fiu zavartan járt a teremben körül és sorba nézte a jelenlevő höl-gyeket: egyszerre megállt R-nő előtt és könnyező szemekkel mondá: „Oh, nagyságos asszony, ön annyira hasonlít az anyámbor, legyen ön a királyné!“ R-nő elsápadt, rászögezte szemét a fiura és minden isében reszketni kezdett. Est valamennyien természetesen ta-láltak, mert tudták, hogy néhány év előtt Olaszország-ban elvesztette gyermekét. Utközben rablók támadták meg és amíg ezek a kocsiiban fosztogattak, az állati egy asszony, ki a bandához tartozott, megragadta az utasó nő kis fiát és kiabálása és az anya könyörgése daczára magával vitte. A későbbi kutatások eredmé-nytelenek maradtak. „Anyádra hasonlítok?“ kérdi R-nő, „hát hol van anyád?“ — „Itt van“, szolt a kis fiu és rongyos kabátjából kivett egy foszladoszó képet, mely női fejet ábrázolt. Alig pillantotta meg R-nő az arcképet, felsikoltott örömben, a gyermeket karjai közé zárta és elhalmozta csókjaival. A kép az övé volt, a kis gyermekben pedig fiára ismert.

A pénztintézetek országos értekezlete Bpsten a kiállítás területén a hangverseny teremben f. hó 28-án reggeli 9 órakor fog megtartatni. Ez értekezlet ügy-rendje a következő: 1. §. A pénztintézetek országos ér-tekezletének egyetlen tanácskozási tárgya: az alaki-tandó pénztintézeti egyesület megbeszélése, alapszabá-lyainak tárgyalása, ezek elfogadása esetén az alakuló közgyűlés megtartása és a választások megjelölése. 2. §. A pénztintézetek országos értekezletét az előkészítő bi-